

Høringssvar fra Folkebevegelsen for lokalsykehusene, 3. mars 2017

Sykehusene må få et demokratisk styringssystem med forvaltningsregnskap

Folkebevegelsen er skuffet over at Kvinnslandutvalget har fått et så begrenset mandat og fraråder at man følger flertallets forslag, som ville ført til økte problemer. Det er etter vårt syn ikke grunnlag for å gå videre med noen av de fire modellene som utvalget har utredet.

Debatten om organisering og styring av spesialisthelsetjenesten må omhandle de store ulempe med forretningsmessig styring, manglende demokrati, sentralisering og nedbygging/nedlegging av lokalsykehus, stykkprisfinansiering og den såkalte bestiller-utførermodellen – at det styres etter bedriftsøkonomiske kriterier. Alt dette har gjort sykehus til "butikk" og skapt unødig byråkrati. Vi ser også for mange eksempler på mistillitsstyring og fryktkultur hos de ansatte.

Det har helt siden reformen tok sykehusstyringen ut av det demokratiske rommet vært stor uro og avmakt i befolkningen generelt og i distriktene spesielt knyttet til sentralisering, nedbygging og nedlegging. Sykehusene er en viktig del av felleskapet og den norske offentlige velferdsmodellen, med likeverdige tjenester for innbyggerne i hele landet. Helseforetaksmodellen er ikke egnet til å ivareta de politisk definerte velferdsmålene.

En av arkitektene bak den såkalte moderniseringen av offentlig sektor med innføring av New Public Management, Tormod Hermansen, sa alt i 2009: *«Vi bør tenke forfra igjen og avvikle helseforetakene. Når man forsøker å lage et marked der det ikke er grunnlag for det, fungerer det ikke. Da blir det både ekstrakostnader og mer byråkrati. Innen helsesektoren ser vi at disse markedstilpasningene fungerer dårlig»*.

I andre land, blant annet Skottland, er løsningen med en forretningsmessig helseforetaksmodell erklært død.

Vi registrerer at mye av debatten nå handler om hvorvidt man skal beholde et regionalt nivå. Folkebevegelsen ser at strukturelle omorganiseringsprosesser for å fjerne dette nivået kan føre til en slitasje som sektoren ikke er tjent med. Men med en ny, demokratisk styringsmodell der folkevalgte står ansvarlig overfor innbyggerne regionalt, er ikke nivået problemet.

Folkevalgt styring av sykehusene vil gi økt demokratisk legitimitet, bidra til bedre samhandling med kommunene og en mer helhetlig helsetjeneste for pasientene.

For Folkebevegelsen for lokalsykehusene

Bente Øien Hauge

- koordinator -